

Kengän koputuksia

1-2/2007

- Pitkien asumisoloja parannettava, s. 6-9 ■ Äärikokoiset kondomit, s. 4-5

- EU-parlamentti, Strassburg, Arjallekin tuttu myös telkkarista ;-)
- Katsokaas, kun meillä kaikilla oli niin mukavaa ja ruhtinaallisesti tilaa julkisisissa kulkuvälineissä - monikansallisesti...
- Meilläkin oli kivaa EHDOTTOMASTI, Miia, Heli, Joanna ja Henri

■ Kuvakertomus Freiburgin EuropaTreffen-tapaamisesta netissä

350 tosipitkää: naiset 180-200cm ja miehet 190-222cm tapasivat toisensa vertaistuki-tapahtumassa Freiburgissa, Saksassa 13–20.05.2007. Mitä sitten tapahtui? Katso ja kommentoi osoitteessa <http://www.tallsmall.fi/freiburg2007>

Kirjallinen kysymys hallitukselle ääripituisen oikeuksista palveluihin

Ääripituiset eli erikoiskokoisten henkilöiden oikeudet palveluihin koosta riippumatta sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus keskikokoa edustavaan väestöön verrattuna eivät nykyisellään toteudu. Ääripituisia henkilötä ovat esimerkiksi keskimääräistä lyhyemmät naiset (pituus 132–159 cm ja kenkien koko 32–35) ja miehet (pituus alle 170 cm ja kenkien koko 35–39), pitkät naiset (pituus 173–198 cm ja kengän koko 42–49) ja miehet (pituus 190–218 cm ja kengän koko 46–60) sekä pitkät 8–12-vuotiaat tytöt (kengän koko 44–47) ja pojat (kengän koko 53–60).

Tervydenhuollossa potilaan pituudesta johtuvat erityiset puutteet aiheuttavat vakavan vammautumisriskin. Vältämättömiä erikoiskokoisia apuvälineitä tai laitteita ei Suomessa juuri ole saatavilla kuten esimerkiksi Ruotsissa. Kun hoito viivästyy, tavallisesti korjattavissa olevan vamman takia ääripituisen nuori saattaa jäädä pyörätuolipotilaaksi lopuksi ikäänsä. Nämä on jo käynyt. Erityisesti pitkä henkilö on kokonsa vuoksi vaarassa vaurioitua pahemmin hoidon viivästyessä.

Tervydenhuollossa yleisesti käytössä olevien välineiden ja laitteiden säädot ovat riittämättömät. Esimerkiksi liian lyhyet kyynärsvauvat, polvituen liian pieni ympärys, ambulanssin liian lyhyt sisätila, jolloin takaovi pitää jättää auki potilasta vietäessä; liian lyhyet ja kapeat potilasvuoteet ja tutkimusalustat, jolloin esimerkiksi selkäydinpuudutetun jalat roikkuvat lattialle ja pyörätuolit särkyvät alta. Ääripituisen on hengenvaarassa monissa muissakin yhteysissä kokonsa vuoksi, jopa AIDSin torjumisessa. Suomessa nimittäin kondomeistakin voi ostaa vain keskikokoja.

Äärikoot puuttuvat myös henkilösuojaamista. Nuorten koulutusta järjestävillä tahoilla ei ole mitään tietoa erikoiskokoisten henkilösuojaajien saatavuudesta ja kokovalikoimasta. Ääripituisen ohjataan kokoselleen väärään ammattiin. Työhönnotossa ääripituiset syrjätyvät, kun työnantajat työllistävät keskikokoisia. Keskikokoille saa helpommin työturvallisuuslain vaatimat suojaimet käyttöön, jolloin työnantajan velvoite täyttyy. Kaikki rakennukset ja liikennevätelineet, julkiset ja yksityiset, on suunniteltu mitoitustaulukoiden

perusteella, jotka eivät otta huomioon erikoiskokoisia henkilöitä, joita on 10–15 prosenttia väestöstä eri ikäluokissa.

Ääripituiset ovat vammaisten tavoin toimintarajoitteisia ympäristössään ja tarvitsevat lakiin perustuvaa turvaa terveys- ja turvallisuusriskien minimoimiseksi. Ihmisoikeusartikloissa, tasa-arvolaisissa ja yhdenvertaisuuslaissa puhutaan monien vähemmistöjen oikeuksista, kuten kielessä, etniset, uskonnolliset, seksuaaliset sekä maahanmuuttajien ja alkuperäiskansojen oikeudet. Oikeus omaan kokoon on jätetty mainitsematta, jolloin ääripituiset jäävät ikään kuin ulkopuolisiksi yhteiskunnan palvelujen ja tuotteiden suhteen.

Saman tuotteen hankintahintaan perustuva arvonlisävero on sama (22 prosenttia) kaiken kokoisille kansalaisille. Valmistajat kuitenkin laskuttavat äärikokoista tuotteesta niin sanottua erikoiskokolisää jopa 30 prosenttia. Kaupan verona valtiolle tilittämä euromääriäinen maksu perustuu korotettuun hankintahintaan. Tuotteen myyntihintaa muodostettaessa on huomioitava vielä erikoiskokoisten tuotteiden hidaskierto. Lopullinen hinta nousee ääripituisen asiakkaan tavoittamattomiin, mutta myyntihinta jää silti kauas alle kaupan kannattavuusrajan. Alv-käytännössä on muitakin EU:n sisämarkkinoihin liittyviä ongelmia, jotka tuottavat vahinkoa ääripituisia palveleville harvoille yrityksille ja haittaavat ainoastaan ääripituisen erityisryhmää, ei keskivertokansalaisia. Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27§:ään viitaten esitän valtioneuvoston asianomaisen jäsenen vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo taata äärikokoisten oikeudet palveluihin ja yhdenvertaisuuden muihin kansalaisiin nähden? Ja mitä hallitus aikoo tehdä, jotta ääripituiset saavat palvelut ja tuotteet samoilla hinnoilla kuin muutkin kansalaiset?

Kansanedustaja Antti Kaikkonen esitti kysymyksen Suomen hallitukselle keväällä 2006 Eduskunnassa Pieni- ja Isokenkäiset ry:n hallituksen laatiman aineiston pohjalta.

MAIJUN PALSTA ►

Huomiota koululaisten työergonomiaan

Lasten ja nuorten terveyteen liittyvät asiat ovat yksi yhdistyksemme "työsarka". Nyt juuri on mielessäni ollut erityisesti koululaisten työergonomia.

Jo 2000-luvun alussa kirjoitin artikkeliessani Opettaja-lehteen: "Ergonomisesti hyvä kokonaisuus saadaan, kun kunnollisella jalkatuella varustettuun, portaattomasti säädetävään tuoliin yhdistetään korkea pöytä. Yhdistelmä on muunneltavissa yhtä hyvin oppilaan kuin opettajankin mittoihin sopivaksi."

Kokemusta huonosta työergonomiasta on kertynyt itsellenkin runsaasti. Ensin olin pitkänä oppilaana vuosi vuodelta liian pienissä pulpeteissa. Sitten työskentelin vuosia opettajana, kuljin kaksinkerroin kumartuneena neuvomassa matalissa pulpeteissaan istuvia pieniä ala-asteen "eka- ja toka" -luokkalaisia.

Ei tietoakaan työergonomiasta, ei opettajalle eikä oppilaille! Ja vielä tänäkin päivänä yhdistyksemme nuorisojäsenet saattavat joutua istumaan pulpetti sylissä, koska säätet eivät muuten mahdu pulpetin alle. Olen yhdistyksemme olemassaoloakana eri yhteyksissä jatkuvasti tuonut esiin ergonomia- näkökulmaa.

Kelan Sanomat 24.11.2006 kertoo asiasta näin:

"Koululaisten ryhti hyväksi ja kivut kuriin. Kunnissa ja kouluissa oppilaita pidetään tuottamattomina kansalaisina. Siksi heidän työskentelyergonomiaansa ei panosteta varoja. Kansanterveydellisesti tämä on nurinkurista. Ergonomian puute johtaa tuota pikaa huimaan nuorten tuki-ja liikuntaelinsairauksien määrän nousuun. Siitä koituu yhteiskunnalle kallis lasku."

Tuon sanoin minäkin OP -lehden artikkeliessani aikoinaan ja ehditin, että **säädetäviä oppilaskalusteita** pitää rahan puutteesta huolimatta hankkia edes niille

oppilaille, jotka ovat pituudeltaan muusta ikäluokasta huomattavasti poikkeavia.

Nyt on tohtori Reijo Koskela Kuopion yliopistosta tehnyt tutkimuksen ja väitöskirjan aiheesta "Säädetävien kalusteiden vaikutukset tuki-ja liikuntaelimistön terveyteen lukiolaisilla."

Tutkimuksessa todettiin mm. "Säädetäviä kalusteita käyttäneillä lukiolaisilla rintarangan kyfoosi eli köyräselkäisyys ja skolioosi eli kieroselkäisyys vähennivät sekä vielä kasvavilla että jo kasvunsa päättäneillä".

Toivokaamme, että tutkimus ja väitöskirja auttavat lyhyitä ja pitkiä koululaisiamme saamaan kunnollista työpaikkaergonomiaa ja säilyttämään siten terveyttään. Mielestääni Suomessa ei kiinnitetä huomiota sairauksien ennalta ehkäisyn. Siksi sanonkin terveyskeskuksia sairauskeskuksiksi.

Vanhempainilloissa kannattaa mielestääni keskustella lastensa työergonomiasta ja päättää, että vanhemmat yhdessä vaativat kunnan viranomaisilta parannusta asiaan.

Maiju

KUVA: ANNIA <http://www.flickr.com/photos/annia316>

Äärikokoiset kondomit

Yhdistyksemme palvelevaan puhelimeen on kuluneen 11 vuoden aikana tullut lukuisia kyselyjä äärikokoisten kondomien saatavuudesta ja ostopaikoista. Kyselijöinä ovat olleet yleisemmin nimettömänä esiintyneet tuotteen tarvitsijat, asiakkaat, ja myös tuotetta myyntiin apteekkiinsa haluavat apteekkarit. **Väestöliitto on käännyttänyt joitakin tapauksia kysymään tuotetta yhdistykseltämme.** Laajan ja pitkääkaisen tiedon keruun jälkeen saadut tiedot voidaan nyt tässä jakaa niitä tarvitseville. Mutta välille n. 6-30cm asettuva kokohaitari on niin leveä, että ääripäissä oleville kokotietoja tuotteesta ei ole löytynyt. Jos miehelle ei löydä ääripään kokoista kondomia, niin pulmaan ratkaisuna voi silloin olla naisen käyttämä Femidom. **Kaikille sopivankokoinen tulossa:** Saksassa kehitellään päälle ruiskutettavaa kondomia (ks. linkki alla).

Naisten kondomi Femidom on polyuretaania, 17cm pitkä ja 9 cm leveä. Kannattaa asettaa paikoilleen hyvissä ajoin, jotta se asettuu luonnollisesti paikoilleen. Johtaa hyvin lämpöä ja useiden käyttäjien mielestä tuntuu lateksikondomia luonnollisemmalta.

Vesiliukoisien liukasteen käyttö naisten kondomin sisällä on erityisen suositteltavaa, koska se auttaa kondomin pysymistä paikoillaan ja tekee myös yhdynnästä miellyttävämmän. Tutkimuksissa naiset ovat

Pääälle ruiskutettava kondomi, ks.

http://today.reuters.com/news/articleNews.aspx?type=oddlyEnoughNews&storyid=2006-12-01T134004Z_01_L30758784_RTRUKOC_0_US-GERMANY-CONDOM-1.xml
Tieto saatu yhdistyksen jäseneltä.

suhtautuneet varsin positiivisesti tuotteeseen ja tunsiat tuotetta käyttäessään myös itsemääräämisoikeutensa lisääntyneen. Tuote on polyuretaania, ei siis sisällä lehmänmaidosta tehtyä kaseiinia kuten tavalliset kondomit, joten tuote sopii myös vegaanien käyttöön. Negatiivisena ominaisuutena mainittiin erityinen harjoittelun tarve, ulomman renkaan epämukava tuntuminen joskus yhdynnän aikana ja mahdollinen kondomin aiheuttama ylimääräinen ääni.

Käyttäjän iän, koulutustason ja taloudellisen aseman suhdetta kondomin käytön yleisyyteen ja kondomin rikkoutumisen todennäköisyyteen on tutkittu. Mutta fyysisen ominaisuuksien, esimerkiksi **peniksen koon, suhteen tutkimuksia on vähän**, joten yleistyksien kanssa tulee olla varovainen. Ympärysmitaltaan suuren peniksen on todettu altistavan rikkoutumisille, mutta suojaavan lisakahduksilta. Pitkän peniksen on todettu lisäävän rikkoutumisia. Väärän kokoinen kondomin käyttö lisää poisluiskahtamis- ja rikkoontumisriskiä.

Kirjoittaja: Maiju Havinen

Lähde: Jouni Väätänen, Kondomikäsikirja, Aids-tukikeskus 2004

"Intialaisilla miehillä on tutkimuksen (Intian lääketieteellisen tutkimuksen neuvosto) mukaan 60 prosentilla noin 2,4 senttiä lyhyempi penis kuin mitä kondomin-suunnittelijoilla on ollut mielessä. Noin 30 prosentilla ero oli vähintään 5 senttiä. Ehkäisyväline ei siis Intiassa(kaan toim. huom.) sovellu kovin hyvin sille tarkoitettuun tehtävään. Hiv-tapaukset lisääntyvät miljardivaltiossa nopeaan tahtiin.

Lähde: Aamulehti 10.12.06

Mikä sopii juuri sinulle?

Suurimmat yleisesti myynnissä olevat kondomit ovat:

- Durex Avanti leveys 64 pituus 180
- RFSU Zenith leveys 58 pituus 190
- Durex Comfort XL leveys 57 pituus 215
- Safex Max Extra Large leveys 55 pituus 210

Mainitsemisen arvoinen on:

- Familian Xtra Pleasure leveys 52 pituus 185 Kondomi on muotoilultaan säkkimäinen, joten terskan kohdalla enemmän tilaa kuin tuo nimellinen varresta mitattu 52.

<http://www.14-condoms.co.uk/condom-multi-packs/big-boy-sampler.html>

<http://www.14-condoms.co.uk/index.html>

Sivusto ohjaa hyvin eteenpäin ja antaa paljon tietoa. Toimitus tulee Englannista, joten mitään tulli tms. ongelmia ei ole. Sieltä voi tilata mm. seuraavia suuria kondomeja:

- Trojan Magnum ja XL ja Safex Max Extra.

Safex toimii myös Suomessa: www.safexfinland.fi

Safex Finland Oy, puh. 02 533 8672, fax 02 533 8673, PL 14, 20541 Turku

www.kondomi.net

- Max Extra Large leveys 55 pituus 210

<http://www.verkkoapteekki.fi>

- Durex Comfort XL leveys 57 pituus 215

www.rfsu.com

- Mamba leveys 51 pituus 175

Joskus pienimmän kondomin kanssa voi olla pelko, ettei se pysy päällä. Silloin apuna voi käyttää myynnissä olevia renkaita, joilla asiaa voi varmistella. Rengasta kannattaa löysätä n. 15 min välein.

www.sincity.fi

- Sure leveys 48 pituus 172

Myynti: Minikin Oy, Helsinki 0400 435 350, 0400 649 359, (09) 700 29 203, avoinna klo 11–15

<http://www.14-condoms.co.uk/index.html> (Englannissa), löytyy napakammin istuvia kondomeja

- esim. Mates Conform ympärys 49 pituus 160

Tietoa väestön pituudesta / koosta

- Kansanterveyslaitos. Ylilääkäri, tutkija Markku Heliövaara
- Puolustusvoimien talousvarikko, Hämeenlinna. Heimo Lamberg
- Pieni- ja Isokenkäiset ry (PIKRY). Olemme ostaneet Kuopion yliopiston vaatetusfysiologisen laitoksen tekemästä mittatutkimuksesta aineiston ääripituuksia koskevan osan, jonka vaatetusteollisuus hylkäsi tarpeettoman. Mittaus tehtiin v.2001, otanta 1560 naista, ääripitusia heistä 816. Mittatilastot ovat yhdistyksemme hallussa.
- Spesiaali Koot A ja O Oy, Tampere. (03) 2535 988, Arja Partanen. PIKRY:n jäsen ja jäsenliike. Erikoisliike, vaatteita ja kenkiä pitkille/isojalkaisille naisille ja miehille. Päivittäinen kontakti ääripituisten vähemistöryhmään. Mittatietotilastoa ja tietoa myös EU-standardeista.
- Talart Oy, Kangasala. Valmistaa mittatilauspyörätuoleja, tietää tarvittavat pyörätuolien leveydet äärikokoisille.

Asumisesta, esteettömyydestä, ääripituisista

Poikkeava pituus on WHO:n mukaan liikkumisen este, fyysinen este. Tästä syystä se on verrattavissa vammaisuuteen. Tämä tulkitaan usein vain pituuden puutteeksi, mutta "liika pituus" on usein suurempi este, joka vammauttaa lukuisia ihmisiä vuodessa.

Pituuden osuutta ei ole tutkittu esim. autoonnettomuksissa, työtapaturmissa, lento-onnettomuksissa tai huonoon työpaikka-ergonomiaan liittyvissä tukielinsairauksissa. Huolimatta WHO:n määritelmästä, ei pituutta ole Suomessa otettu huomioon laeissa, asetuksissa ja normeissa. **Rakennusmääräykset eivät ota huomioon pituutta, ainoastaan lyhyden**. Tästä johtuen mitoitukset tulisi tarkistaa, sillä pituus aiheuttaa ulottuvuuksiin vähintään n. 15 % suuruisen mittalisän kaikkiin kohteisiin esim. pulpetin koko, suihkukoppi, oviaukko, opasteiden sijoitus, ruokalan mitoitus, työhuoneet, wc-tilat jne.

Mittataulukot ovat vanhentuneita jo syntyyssään, sillä mittataulukoiden prosessoinninkin aikana tapahtuu muutoksia. Suunnittelussa käytetään jopa 30 vuotta vanhoja mitoittustaulukoita, joita siis ei ole tarkistettu pituuden muutosten osalta. Taulukoiden mitoitus perustuu suureen, maailmanlaajuiseen otantaan, josta suurin osa on "etelän" lyhytkasvuisemmasta väestöstä kerättyä tietoa, jolloin "pohjoisten" pitkien prosentuaalinen määrä jää aina otoksessa vähiseksi. Mittataulukoiden ns. P95 % jättää jopa 10-15 % ihmisiä taulukoiden ulkopuolelle

tällä Suomessa, Hollannissa ja yleensä pohjoismaissa. Yhdistyksemme koostuu juuri niistä ihmisiä, jotka jäävät P95 %:n ulkopuolelle. Miesten keskipituuden kasvu **Suomessa viimeisen 30 vuoden aikana on ollut +5cm, ja hidastumista ei ole näkyvässä. Jokainen em. sentti tuo tuhansia yli 200cm pitkiä armeijaan vuosittain.**

Lähde: Puolustusvoimien talousvarikko

Pitkiä on kaikissa ikäluokissa, kaikissa ihmisyryhmissä. Ja myös **vammaisissa**, jolloin heidän tarpeensa tulee ottaa huomioon **myös pituuden osalta eikä vain vamman**.

Uudet julkisten rakennuksien **rakennusmääräykset** tulivat voimaan maaliskuussa 2005. Ne eivät huomioi lainkaan pituuden vaatimuksia, koska päivitettyä mittatietoa ei ole ollut saatavilla. Nämä alin sallitti julkisen tilan korkeus jäi 195 cm:iin. Vakavia päävammoja pitkille on odotettavissa, kun 195 cm:n korkeus on sallittu mm. oviaukoissa ja käytävätiloissa. Teräviä sprinklereitä, ovensulkijoita ja "ovenstoppareita" ei tarvitse matalissakaan kulkutiloissa merkitä. Pituuden asettamat vaatimukset jäävät huomioimatta myös jalkakäytävillä, kun sijoitellaan opasteita, liikennemerkejä, mainoksia ja markiiseja. Kulttuuri/urheilu - elämyksetkin saavat ikävän sivujuonteen, sillä katsomoiden mitoitukset eivät ota huomioon pituutta. Tilanne on sama, olipa kyseessä jääkiekko- tai koripallokatsomo, teatteri, elokuva tai konsertti. Puhumattakaan luentosalista yliopistolla.

Toimenpide-ehdotuksemme Valtion asuntorahastolle ääripituisen asumisolojen helpottamiseksi 4.7.2007

Vuonna 2007 Valtion asuntorahastoon on perustettu työryhmä, jonka projekteina ovat (1) erityisryhmien asuminen ja (2) palvelutalojen kehittäminen. Ääripituisen asumiseen liittyviä ongelmia, joihin kaivataan pikaisia ratkaisuja, ovat:

Tasoerot	Liikkumisesteiset. Pitkillä on pitkä matka katsoa jalkoihinsa. Tasoerot minimoitava aina kun mahdollista. Opastukset helpommille reiteille.
Voimattomuus	läkkäät, sairaat. Kevyttoimiset heloitukset, ovenaukaisulaitteet yms.
Etäisyys	Kantamusten kanssa liikkuvat, muut levähdytä tarvitsevat. Kulkuetäisyysdet suunniteltava lyhyiksi ja järjestettävä levähdysmahdolisuudet.
Orientoituminen	Erityisesti näkövammaiset. Pitkillä usein keskivertoa heikompi näkö johtuen mykiön pituudesta. Selkeät pohjaratkaisut, opasteet, äänimerkit, värit, oikein valitut materiaalit.

Tasapaino	Ikääntyneet, sairaat ym. Luistamattomat pinnat, käsijohteet, tukitangot. Huomioitava oikeat korkeudet sekä lyhyille että pitkille.
Monimutkaisuus	Laitteiden ja automaattien käyttö, informaation sisältö. Laitteiden helppokäyttöisyys, hyvä ergonomia, henkilökohtainen neuvonta.
Allergisuus	Allergiaa aiheuttavat tekijät eliminoitava, hengitysilman epäpuhaudet minimoitava.
Ulottuminen	Lyhyet, pitkät ja pyörätuolin käyttäjät. Käyttöpainikkeet, automaatit, palvelutiskit on suunniteltava kaikkien käytettäväksi, esim. rinnakkaiset pisteet eri korkeudelle. Asuntoihin korkeussäädetävät kalusteet.
Tilantarve	Pitkät/isot, pyörätuolinkäyttäjät, lastenvaunujen kanssa liikkuvat. Kulkuväylät, huoneiden koot suhteessa huonekaluihin, oviaukkojen korkeudet ja leveydet, hissit, porraskäytävät. Yläpuolinen esteettömyys myös pitkille.
Turvallisuus	Väääräkokoinen ympäristö aiheuttaa stressiä, riskejä ja vaaratilanteita.
Tasa-arvo	Ongelmia syntyy, kun ympäristö asettaa käyttäjänsä eriarvoiseen asemaan.

ASUNTO

Ulkoportaat ja sisäportaikot

Profiili loiva, ei jyrkkä. **Luiska** mitoitettava isokokoisen henkilön leveälle pyörätuolille. **Levennetyn oven** aukeamiseksi varattava riittävä tila isollekin pyörätuolille. **Askelmat** matalahkot, riittävän syvä myös nro 45–60 kengille (ei vain pelkän kantapään mahtuminen askelmalle kuten nykyisin). Avoaskelmat helpottavat kulkua, kun osan jalasta voi työntää askelman alle. **Kaiteet** kaartuvissa portaissa tarvitaan vähintään askelmien leveälle puolelle, mieluiten kummallekin puolelle. **Valaistus** alhaalta päin, jotta askelmat eivät luo syviä varjoja estämään näkyvyyttä.

Eteinin

Tilantarve huomioitava myös pyörätuolikäyttäjälle. Pitkillä iso tilantarve päälyssvaatteita puettaessa ja kumarrellessa. **Naulakkojen** asennus eri korkeuksille. **Vaatekaapit**: Sisätila yhtenäinen (ei erillistä ylä- ja alakaappia), tankojen ja hyllyjen vapaavalintainen korkeussäätiö, lyhyet käytävät aktiivisesti alaosaa ja pitkät kaapin yläosaa, jolloin vaatteiden helmat eivät enää ryppisty. **Kenkä/kaapin/hyllyjen** syvyys oltava vähintään 50 cm, jolloin myös isommat koot (44–60) mahtuvat. Leveyteen kiinnitetävä huomiota. **Kokovartalopeilin** asennus matalalta alkaen (lyhyille) ylettyen 240-250cm:iin (pitkille) tai asentosäädetävä peili. **Valaisimet** seinillä tai litteänä katossa, jotta 230cm pitkät voivat kulkea suorassa.

Kylpyhuone / WC

Tilantarve huomioitava myös pyörätuolikäyttäjälle. Pitkillä iso tilantarve raajoja pestääessä ja kumarrellessa. Huomioitava myös avustajan vaatima tilantarve. Nykyisin tarjolla olevat **suihkukopit** eivät sovellu lainkaan pitkille henkilöille, ne ovat korkeudeltaan ja syvyydeltään liian matalia sekä kapeita. Pitkien peseytymiseen paras ratkaisu on **suihkuverholla eristetty, raajojen ulottuvuuden huomioiva peseytymistila**. Verhojohteissa etäisyden säädot tarpeen. **Suihkutangon** oltava pidempi ja asennus riittävä korkealle myös 230 pitkille henkilöille sopivaksi. **WC-istuimen** oltava edestä tilavaksi muotoiltu, suorahko. Jos istuin kaartuu edestä jyrkästi sisäänpäin (kuten useimmiten nykyisin asennettavissa malleissa), ison/pitkän on istuttava ensin takana yli reunan ja sitten edessä yli reunan, jotta molemmat tuotokset voisi tähdätä pöntöön. Nyt yhtäaikainen tuottaminen ei onnistu. **Ns. hoito-wc-istuin** on tilava ja sitä käytettäessä jopa hoitaja mahtuu tarvittaessa suorittamaan alapesun potilaalle.

Huono/riittämätön muotoilu lisää istuimen ja ympäristön siivoustarvetta. WC-istuimen korkeussäädössä huomioitava eri pituiset.

Allastasojen ja pesualtaan korkeussäätö huomioitava eri mittaisille, lisätietoa: Temal Oy, Järvenpää, p. 010 217 2300. **Peilin** oltava asentosäädettäväissä lyhyelle ja pitkälle. **Kylpyhuoneen kaapeissa ja naulakoiden korkeussissa** huomioitava pitkien kylpytakkien vaatima korkeus.

Keittiö

Keittiökalusteet korkeussäädettävät. Yleensä erittäin pitkä henkilö voi hyödyntää aktiivisesti vain yläkaapit ja erittäin lyhyt henkilö vain alakaapit. Suunnittelussa huomioitava **kaappien käytettävyys** myös poikkeavan pituisille. **Koneiden asennuksissa** huomioitava mahdollisuus korkeussäätöön. **Vapaata lattiatalaa** on varattava. Kaappien etäisyksissä huomioitava ison pyörätuolin vaatima tila. Ruokapöydän ja tuolien tarvitsemassa tilassa on huomioitava pitkäjalkaisten suurempi tilantarve ja tuolin etäisyys pöydästä.

Makuuhuoneet

Tilavaraus vähintään 230cm pitkille sängyille, pisimmät suomalaiset tarvitsevat 250 cm pitkän sängyn. Vuoteen leveyteen on varattava 120-145cm /henk., parisängyn suositeltava leveys 190cm. **Pitkät vuodevaatteet (240-250cm).**

Vaatekaapit sisältä muunneltavat, tankojen ja hyllyjen korkeussäädot vakioksi. Pitkien ihmisten vaatteet/kodintekstiilit vaativat keskivertoa enemmän säilytystilaan. **Peilit** alhaalta ylös/ asentosäädettävät. **Valaisimien** alapuolella oltava vähintään 230 cm vapaata tilaa. **Pyörätuolia** käyttäville kookkaallekin henkilölle varattava esteeton pääsy vuoteeseen.

Olohuone

Pitkien ihmisten **huonekalut** ovat keskivertoa kookkaampia ja vapaan tilan tarve suurempi. **Ikkunoiden ja ovien sijoittelussa** on huomioitava standardia suurempien kalusteiden järkevä **sijoittelumahdollisuus**, jotta esteettömyys säilyy, myös isompaa pyörätuolia käyttävälle. **Valaisinten** asettelussa huomioitava 230 cm minimikorkeus.

Parveke

Kaidekorkeutta määriteltäessä otettava huomioon myös erittäin pitkien henkilöiden turvallisuus. Tuotekehityty, **uusi kaidemalli** voisi olla esim. alaosastaan panssarilasia niin, että lyhyet ja pyörätuolissa istuvat näkevät esteettömästi. Yläosastaan kaiteita on korottettava niin, että kaiden turvaa myös pitkät henkilöt ulottuen heitä ylemmäksi kuin nykytapa, puolireiteen on.

Käytävät

Käytävien tilantarvetta suunniteltaessa on huomioitava kookkaat henkilöt. **Käytävien riittävään leveyteen ja korkeuteen** on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kohtaamistilanteet on sujuttava luonnollisesti, ei poikittain kulkemalla. **Yläpuoliset esteet** on poistettava kulkureiteiltä (230cm minimi). Äärimmäisen huono esimerkki huonosta suunnittelusta yleensä on VR:n uusimpien junien informaatiomonitorien sijoittelu kattoon keskelle käytävää muutaman metrin välein. Nyt pitkät henkilöt joutuvat kulkemaan käytävällä kuin liukertelevat käärmeet edeten. Järjetöntä!

Hissi

Hissin tilavuus (pituus, leveys ja korkeus) on määriteltävä **kuljetustarpeella**. Jos erittäin pitkää henkilöä on kuljetettava sairaustapauksessa paareilla, niiden on mahduttava hissiin. Leveydessä oltava tilavara erikoissuurille pyörätuoleille. Nykyiset hissit ovat usein liian matalia, korkeuden oltava vähintään 230 cm, jolloin suurin osa pitkistäkin henkilöistä mahtuu seisomaan suorassa. Hissin on

kestettävä enemmän **painoa** eli nykyisen normin (4 keskikokoista henkilöä 4x80kg) sijaan hissi on valmistettava kestämään isokokoisten (4 isokokoista /pitkää esim. 4x120kg) yhteispaino.

Huoltotilat

Asuntojen kodinhoitotiloja on **suurennettava**. Pitkien vaatteet / kodintekstiilit ovat isompia ja vaativat huollettaessa enemmän tilaa. Kaappien ja koneiden **korkeussäädöt** tarpeen. Samoin pyykinkuivaustelineiden korkeus oltava säädetävissä.

Ovet

Oviaukkoja on korottettava, **minimikorkeus 230 cm**. Aukkojen **leveyksissä** on huomioitava leveiden/isojen pyörätuolien tilantarve tai isojen huonekalujen, esim. 250cm pitkien sängyjen kuljetuksen vaatima **kääntösäde**. Ovien **kynnykset** on poistettava kokonaan tai tuotekehittelyä malli, jossa kynnis voidaan poistaa tarvittaessa.

Ikkunat

Tarvitaan uudenlaista ajattelua ikkunoiden muotoiluun. Toimivuutta lisätään käyttäjien tarpeita kuunnellen. Ikkunoista on **tarkitus nähdä ulos**. Haluamme varmistaa esim. pyörätuolissa istuvan tai vuoteessa olevan tai erittäin lyhyen tai pitkän ihmisen oikeudet näkemiseen. Ehdotamme ikkunoiden korkeutta lisättäväksi molemmista päästä, valmis **korkeus 60-220cm**. Mikäli ikkunapinta-alaa ei haluta lisätä, niitä voisi kaventaa sivuista. Huoneistoon saadaan näin lisää seinäpintaa, jota tarvitaan pidempien huonekalujen sijoittamiseen järkevästi.

Ikkunaelementit voisivat muodostua esim. 2+1 osasta.

Tuuletusikkunaelementti on 2-osainen, vaakasuoraan kahtia jaettu. Lyhyt / istuva henkilö tuulettaa alemasta ikkunasta ja erittäin pitkä yläikkunasta.

Kintuille tilaa

Eduskunnan entinen puhemies **Paavo Lipponen** oli sunnuntai-iltana tulossa kahden lapsensa kanssa junalla Tampereelta Helsinkiin. Juna kuitenkin hajosi kesken matkan Jokelassa. Tunnin odottelun jälkeen Paavo ja lapset siirrettiin lähijunaan. Paavo valitti junan ahtaita jalkatiloja, junasta kerrotaan.

Lähde: Katsos-lehti 18.-24.4.2007

Jalkatilan tärkeät tuumat

Thaimaan Suomesta jumbolla

- Päämatkustamossa alhaalla 29–33 tuumaa, enimmäkseen 29
- Ekstra-luokassa 31–34 tuumaa
- Premium -luokassa lisämaksusta saa yläkerrasta 44 tuuman jalkatilan

Reittikoneissa

- Economy -luokassa: Finnair jalkatila 32 tuumaa, British Airways jalkatila 28-30 tuumaa.
- Business -luokassa: Finnair jalkatila 63 tuumaa.
- Ykkösluokassa: Lufthansa jalkatila 90 tuumaa.

Matkustajan saama tila vaihtelee yhtiöittäin, vaikka koneen tyyppi olisikin sama.

Pitkäjalkaiselle 5 cm:n erolla on merkitystä, varsinkin jos matka kestää vaikka kymmenen tuntia.

Lähde: Aamulehti 31.10.2006

Parhaat autot sopivat kaikenkokoisille kuljettajille. Niissä on riittävät tilat ja säätövarat, taidokkaasti mitoitettu istuin ja hyvä näkyvyys joka suuntaan.

Lähde: TM 7/2007, Kuljettajan tilat 202 cm:lle ja 159 cm:lle

Toimintakertomus vuodelta 2006

Vaikea vuosi – voimavaraja vapaaehtoisuudesta

Yhdistys ei saanut hakemaansa yleisavustusta vuodelle 2006.

Raha-automaattiyhdistyksen tuella yhdistyksen toimintaa kehitettiin 2-vuotisella projektilla, jonka rahoitus päätti tammikuussa 2006. Helsinkiin perustettu toimistomme jouduttiin välittömästi lakkauttamaan, projektihenkilö irtisanottiin sekä kaikki tehtävät, vanhat ja kehittämisen tuloksena syntyneet, yrityttiin siirtää vapaaehtoisille. Vapaaehtoisia ei kuitenkaan enää löytynyt riittävästi, eikä kaikkea suunniteltua saatu toteutetuksi. Uudelleen organisointi vei oleellisesti resursseja toiminnasta. Myös palkatun henkilön puuttuminen vaikeutti/vaikeuttaa toimintaa erityisesti tällaisessa yhdistyksessä, jolla on

hyvin laaja-alainen toimenkuva, erikoiskokoisen ihmisen koko elämänpiiri. Jotakin parannusta on kuitenkin nähtävissä, esimerkiksi avustusten myöntäjän mahdollisuuksissa turvata yhdistyksemme toimintaa julkisilla varoilla vuonna 2008.

Pieni- ja Isokenkäiset ry:n yli 10 vuoden ajan jatkunut toiminta tunnetaan julkisuudessa. Koemme saaneemme ymmärrystä, arvostusta ja oikeutusta työllemme. Suomen lainsäädännön puutteista johtuen äärikokoisten vähemmistöryhmään kuuluvien asema yhdenvertaisina kansalaisina ei kuitenkaan edelleenkään edistynyt. Odotamme enemmän vuodelta 2007, jolloin Euroopan Unionin vuoden teemana on Yhdenvertaisuus.

Opetusministeriöltä tukea nuorten hankkeisiin

Vuonna 2006 käynnistettiin Opetusministeriön tuella kaksi projektiä.

1) Nuorten Verkkopalvelu -projektiin yhtenä tavoitteena on auttaa erikoiskokoisia nuoria samaistumaan ikä- ja kokotovereihiinsa. Internetissä teknisen alustan rakentaminen ja parhaiden, pitkälle tulevaisuuteen ulottuvien ratkaisujen etsiminen, luominen ja testaaminen käytännössä veivät odottua enemmän aikaa, mutta projektin eteni suunnitellusti ja siirryttiin sisällöntuotantovaiheeseen. Opetusministeriö on myöntänyt Nuorten Verkkopalvelu -projektiin jatkorahoituksen vuodelle 2007.

2) Nuorisotyön alueellinen kehittäminen: Erikoiskokoisten nuorten esteettömän opiskelua ja kouluumpäristön karttoitus vertaisverkon avulla pääkaupunkiseudulla ja Tampereella. Projektin vaatimaa tekniikka alustaa on tehty samanaikaisesti yllä olevan projektin kanssa. Työtä on jatkettu vuonna 2007.

Tavoitteena on rakentaa erillisten osaprojektien avulla mm. sähköisiä vastauksia kysyjille tarjoava ERIKO-tietopankki, josta vastaukset löytyvät tulevaisuudessa sitä mukaa kun vapaaehtoiset niitä tallentavat ja ylläpitävät. Vapaaehtoisten henkilökohtaisena palveluna

tehdyn työn luonne tulee muuttumaan teknisemmäksi vuonna 2007.

Järjestömme tunnettuus erikoiskokoisuteen liittyvän tiedon kerääjänä, tallentajana ja jakajana vahvistui edelleen. Yhdistyksen vapaaehtoiset vastasivat yksityisten henkilöiden tiedusteluihin–asiat liittyivät mihin tahansa elämän osa-alueeseen. Työnantajat, ammattiin ohjaavat työvoimaviranomaiset ja ammatillisten oppilaitosten opettajat tiedustelivat, mistä saa lakisäteisiä, erikoiskokoisia henkilösuojaimia. Vapaaehtoiset etsivät niitä jopa globaalilta markkinoilta ja hankintapaikoista tiedotettiiin kysyjille. Kaikille tarvitsijoille ei löytynyt lakisäteisiä suojaajia, koska niissä tarvittavia EU-hyväksytyjä komponentteja ei valmisteta tarvittaviin kokoihin. Laki edellyttää työnantajaa huolehtimaan työturvallisuudesta. Nyt järjestömme vapaaehtoiset tekivät palkatta työnantajalle/koululle kuuluvaa työtä auttaakseen erikoiskokoisia nuoria sijoittumaan työelämään ja estääkseen syrjintää sekä syrjäytymistä. Monia julkisen sektorin edustajia autettiin mm. terveydenhuoltoon, koulutukseen ja maanpuolustukseen liittyvissä asiaissa. Kohderyhmälle palveluja tarjoavat yritysten

edustajat yhdistettiin vuorovaikutukseen jäsenistön kanssa.

Yhteydenottajilla oli ja on usein täysin väärä käsitys yhdistyksen vapaaehtoistyön-tekijöiden asemasta ja vaikutusmahdollisuksista.

Avainhenkilöidemme osaamisen tasosta johtuen kysyjille tulee mielikuva asiantuntijavirastosta, jossa palkatut henkilöt jakavat erikoiskokoisuteen liittyvää tietoa. Yhteydenotot olivat usein tuskaisia ja kiireellisiä avunpyyntöjä, jossa vastaukseksi ei riittänyt, että valitettavasti tiedossamme ei ole ketään eikä mitään, joka asiassanne voisi auttaa. Tuskaisuuksilta ilmeni vihamielisytenä ja katkeruutena auttajia kohtaan. Kysymys on erikoiskokoisten ihmisten taloudellisesta eriarvoisuudesta, tutkimattomista ja tutkituista terveysriskeistä, jopa hengenvaarasta.

Viime vuoden lopulla käynnistyi yksityisten tiedustelujen johdosta laaja julkinen keskustelu äärikokoisten oikeudesta suojautta AIDS - sairaudelta–oikein mitoitetut varmuusvälineet puuttuvat/puuttuvat markkinoilta. Yhdistyksen aktiivi otti asiasta selvää alan asiantuntijoilta maailmanlaajuisesti, jolloin totaaliseksi vaiettu salaisuus tuli julki. Vuonna 2007 keskustelua on jatkettu ja asiasta tiedotettu mm. terveysalan tutkijoille.

Toinen yksilön kannalta oleellinen kysymys toistui usein: Mitkä ovat oikeuten ja mahdollisuuteni erikoiskokoisena kansalaisena saada oman asuinkuntani sosiaali-viranomaisilta avustusta minulle sopivien kenkien tai vaatteiden hankintaan silloin, kun on pakko matkustaa kauas kotoa jopa ulkomaille? Nimimerkillä "Alasti palelee ja kaupungin järjestystästä kielää nykyisen eeva-aataminasuni". Vuonna 2006 yhdistyksen tarjoaman tuen turvin ainakin viisi nuorta: 3 tyttöä (ikä/koko 12v./49, 14v./44 ja 18v./43) ja 2 poikaa (17v./54, 18v./60) eri kunnista saivat maksusitoumuksenkenkien hankkimiseksi alan erikoisliikkeistä.

Kuntaliiton lehteen on alustavasti tiedotettu säästömahdollisuudesta, kun mittatilauksena tehdyt kengät maksavat jopa 1000 euroa, tehdasvalmisteiset voi erikoisliikkeistä saada alle sadalla eurolla. Isot jalat eivät välttämättä tarvitse ortopedisiä erikoisjalkineita, vaan jalkaan mahtuvat kengät. Vuonna 2007 äärikokoisten kenkäongelmien odotetaan edelleen kasvavan, koska suomalaisen jalkojen koot kuin myös vartalonpituudet kasvavat nopeasti. Kansainvälinen kenkäteollisuus on reagoinut tarjoamalla kauppojen sisäänostajille vaihtoehtoista kokolajitelmaa joko nykyistä 36–41 tai 37–42. Useat kaupat ovat harkinneet siirtyvänsä isomman koon valikoimaan. Äärikokoja etsivien määrä tulee joka tapauksessa lisääntymään molemmissa päissä.

Ihmisoikeudet ja yhdenvertaisuuslain antama turva

Suomen perustuslain mukaan ihmiset ovat samanarvoisia lain edessä. Ketään ei saa asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslaissa mainittuja, jäsenistöllemme tärkeitä kiellettyjä syrjintäperusteita ovat mm. terveydentila, vammaisuus ja muu henkilön liittyvä syy. Laki on kannaltamme kattavampi kuin tasa-arvolaki, joka on muokattu kattamaan vain hyvin suppea valikoima perusteita.

Kuitenkin välittömän syrjinnän kohteiksi joutuu jokainen erikoiskokoinen henkilö esimerkiksi etsiessään itselleen sopivaa sänkyä, turvallista

autoa, tai vaikkapa matkustassaan eri paikkakunnalle ostamaan kenkiä. Häntä syrjitään koulutukseen liittyvissä asioissa, harrastuksissa, työturvallisuudessa, ja monissa muissa jokapäiväistä elämää koskevissa asioissa, jotka ovat itsestään selviä keskikokoiselle henkilölle.

"Toimintarajoitteinen omassa ympäristössään" on vammaisuuden määritelmä. Haluamme tai emme, muodostamme erityisryhmän, jolla ei ole samoja edellytyksiä toimia omassa ympäristössään kuin ns. keskimmäisilla on. Olemme kokovammaisten ryhmä, jossa osalla jäsenistöstä on lisäksi diagnoosi kasvuhäiriön aiheuttavasta sairaudesta.

Liikkumisen esteet

Suurena ongelmana jäsenistömmekin on kokenut niin yksityisen kuin julkisen liikkumisen esteet. WHO:n mukaan myös pituus on liikkumisesta vrt. toimintarajoite, mutta tästä huolimatta Suomessa ei ole vakiintunutta käytäntöä eikä tilastoiksi kerättyä tietoa erikoiskokoisten liikkumiseen liittyvistä ongelmista. Vuonna 2006 oli suunnitelmissa valmistella julkilausuma erikoiskokoisten esteistä liikenneympäristössä, tätä ei tehty. Sen sijaan vaikutettiin, osallistuttua ja saatiin julkaistuksi Aamulehdessä autotesti, jossa käsiteltiin auton sisätilojen ja hallintalaitteiden säätöjen riittävyyttä sekä lyhyelle etäpitkälle henkilölle.

Liikkumisen esteenä on myös liikuntavälaineiden erikoiskokojen puute Suomessa, pienien väestöpohjan maassa. Siksi moni erikoiskokoinen nuori syrjäytyy liikunnasta jo kouluaikana ja elinikäinen kiinnostus liikuntaharrastukseen jää kokonaan toteutumatta. Liikunnan EU-teemavuotena perustettiin lainauspalvelu vammaisten liikuntavälaineille, näin varmistettiin vammaisten

henkilöiden mahdollisuus ja tunnustettiin oikeus liikkumisen iloon.

Yhdistyksemme yritys saada erikoiskokoisia urheilu- ja liikuntavälineitä lainauspalvelun yhteyteen ei ole vielä tuottanut tulosta. Monet, etenkin nuoret syrjäytyvät tavallisesta koululiikunnasta, esim. hiihdosta ja luiselusta, kun jalkaan sopivat välineet puuttuvat. Isojalkaisten nuorten jalkaterät kasvavat silmissä, tarvitaan jopa kahdet luistimet talvessa. Tarjolla on vain huippulaatuisia ammattilaismalleja, hinnaltaan lähes 500 euroa/pari.

Vaihto-/lainauspalvelu on välttämätön erikoiskokoisten perheiden talouden turvaamiseksi ja lasten yhdenvertaisen liikuntaharrastuksen tukemiseksi.

Yhdistyksemme jäsen Juha Mieto on nyt valittu kansanedustajaksi ja yhdistyksen tavoitteena onkin vuodelle 2007 pyytää häntä vaikuttamaan "Nuoret liikkumaan"-hankkeessa erikoiskokoisten parhaaksi.

Järkyttäviä puutteita työturvallisuudessa

Työturvallisuus on lakisääteistä. Sopivan kokoisten henkilösuojaajien ja suojavaatetuksen puuttuessa erikoiskokoiset ovat vaarassa syrjäytyä kokonaan työelämästä tai joutuvat työskentelemään turvattomissa olosuhteissa. Vastuuhenkilöt laiminlyövät puutteiden raportointivelvollisuuttaan, ongelmia vähätellään tai viranomaiset myöntävät poikkeusluvan turvattomien välineiden käyttöön. Turvallisuusongelmia aiheuttavat myös työssä käytettävien koneiden ja ajoneuvojen tilojen väärä koko tai hallintalaitteiden säätöjen riittämättömyys.

Äärikokoisille tarkoitettujen työturvallisuustuotteiden saatavuudesta ja vaadittavista muutostöistä ei ole tietoa niin työvoimaviranomaisilla, työsuojelupiireillä, kuin muillakaan viranomaisilla. Kun työnantaja ei saa tukea erikoismitoitettujen tuotteiden kalliiseen teettämiseen tai muutosten aiheuttamaan kustannukseen, äärikokoisten ammattiopiskelu, työhönotto tai työssäolo vaikeutuu huomattavasti keskimittaiseen henkilöön verrattuna. Työntekijöidensä yhdenvertaiseen kohteluun vedoten työnantaja

hyvin usein antaa erikoiskokoiselle henkilölle vastaan "standardikokoinen" tuotteen hinnan rahana ja siirtää henkilösuojaajien hankinnan työntekijän omalle vastuulle ja lisäkustannukselle.

Myös äärikokoisilla on oltava oikeus turvalliseen työntekoon. Yhdistyksemme edustajat käivät 12.4.2006 Työterveyslaitoksella, jota edusti Tarmo Mannelin. Esittelimme ERIKO -tietopankin ideaa ja mahdollisuksia palvella kaikkia työn onnistuneeseen suorittamiseen liittyviä henkilöitä ja tarpeita. Keskustelimme alustavasti suunnitelmissamme olevasta Mittatieto-projektista. Sen avulla saadaan tulevaisuudessa tarkkaa tietoa kohderyhmän mitoista ja tarpeista.

Valmistelemme asian viemistä eteenpäin myös Työturvallisuuskeskuksen, Kansanterveyslaitoksen sekä STM:n Työsuojeluosaston kanssa. Alustavia keskusteluja käytiin myös VTT:n edustajan kanssa. Ajanpuute on suuri ongelma pelkästään vapaaehtoistyönä toteutettavissa projekteissa.

Kokoasioiden neuvottelukunta työryhmineen on saatava töihin

Sopivankokoiseen elinympäristöömme liittyvät ongelmat vaativat pikaisia ja yhdenvertaisuuslakiin perustuvia ratkaisuja. Yhdistyksemme keräämien korjattavien asioiden lista on todella pitkä. Koska aiemmat, erilliset yhteydenottomme ministeriöihin ja virkamiehiin eivät ole tuottaneet tulosta, vaadimme, että ratkaisuja etsimään perustetaan Sosiaali- ja terveysministeriön toimesta "Kokoasioiden" neuvottelukunta Romaniasioiden neuvottelukunnan tapaan. Sen perustaminen on välttämätöntä kansalaisten yhdenvertaisuuden toteutumiseksi.

Perustettavan neuvottelukunnan tärkein ja ensimmäinen tehtävä on käynnistää mittataulukkohanke suunnittelijoiden tarpeeseen. Suomalaisten naisten (1560 kpl) mitat kerättiin jo vuonna 2001 Tekstiili- ja vaatetusteollisuusliitto ry:n toimeksiannosta. Kuopion yliopiston vaatetusfysiologian laitos kokosi mittataulukot. Julkaistuista taulukoista jätettiin tarkoituksesta pois molemmat ääripääät ($2 \times 8\%$). Vaadimme ja saimme vuonna 2004 alkuperäisestä aineistosta käyttöömme otteen, johon oli koottu vain yhdistyksen kokokriteerin täytävä, erittäin lyhyet ja pitkät naiset. Näitä naisia oli yli 50 % (816 kpl). He kokevat olevansa mitoltaan sopimattomia tähän yhteiskuntaan muutoinkin kuin teollisuuden ja kaupan tarjonnan suhteen. Tutkimus oli tilastollisesti merkittävä.

Vuonna 2006 syksyllä Standardisoimisyhdistys TEVASTA ry:n edustaja Auli Pylsy lähti yhdistykselle Vaatteiden kokomerkintöihin liittyvän 4-osaisen EU-standardin, EN 13402-4 vielä kerran uudelle lausuntokierrokselle. Aiemin keväällä 2005 pyynnöstämme saimme lausua mielipiteemme ja teimme ns. lopulliseen versioon muutosehdotuksia, yhteensä 3 sivua johdantoa, 6 sivua pykäläkohtaisia parannusehdotuksia sekä laatimamme 2 taulukkoa. Silloin ehdotettu alkuperäinen standardi olisi toteutuessaan rajannut "tarkoituksenmukaisella otoksella EU-kansalaisista kootut" äärikokoiset kokonaan ulkopuolelle. Lisäksi standardin

osat olivat epäloogiset ja mielestämme käyttökelvottomat. Suurin osa huomioistamme lähti myös Suomen valtion muutosehdotuksina. Syksyllä 2006 lähetetty uusi lausuntopyyntö oli yllätys, mutta siinä oli jo osittain huomioitu ehdottamiamme parannuksia. Tarkensimme vielä muutosehdotuksiamme ja seuraamme tiiviisti jatkoja. Auli Pylsy kehotti meitä pitämään tiukasti kiinni omista suunnitelmistamme ja toivoi meidän jatkavan ponnisteluja de facto - standardien laatimiseksi erikoiskokoisten henkilöiden tarpeisiin. Tämä työ liittyy yllä mainittuun Mittatieto-projektiin. Standardisoimisyhdistys Tevasta ry:n tehtävään on huolehtia toimialoillaan kansallisesta, eurooppalaisesta sekä kansainvälistä standardoinnista.

Saamamme palautteen mukaan varsinkin terveydenhoidon alalla on laitteissa ja hoidossa ääripituisen henkilön hyvinvoinnin kannalta merkittäviä puutteita. Vuonna 2006 tarkoituksemme oli käyntävä vastuussa olevien tahojen puoleen aiheena: "Kuinka suomalainen terveydenhuolto kykenee auttamaan ääripituisia?". Työn alla oli edelleen myös vierailu Sosiaali- ja terveysministeriöön, josta yhdenvertaisuuslain nimissä olisimme vihdoin etsineet jonkin henkilön auttamana erityistarpeidemme huomioimisessa ja koordinoinnissa. Nämä tehtävät jäivät yhä edelleen ajanpuutteen vuoksi tekemättä. Kartioittaksemme käytäntöjä jatkoimme yhteydenpitoa eri vammaisjärjestöihin Suomessa, mutta toteutumatta jää vielä yhteydenotto Pohjoismaiseen vammaisneuvostoon.

Syyskokouksessamme päätettiin liittää Sosiaali- ja terveysalan Keskusliittoon, jolta odotamme neuvoja sekä tukea hankkeillemme. Suomessa arvioidaan olevan n. 750 000 ihmistä, jotka ovat pituutensa tai jalankokonsa takia välittömän avun tarpeessa. Euroopassa pelkästään pitkien määräksi arvioidaan n. 60 miljoonaa ihmistä.

■ Toimeentulotukilakiin muutoksia

Uudistus yhtenäistää toimeentulotuen myöntämistä ja parantaa toimeentulotuen asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua. Toimeentulotuen rakenne määritellään uudelleen jakamalla tuki perustoimeentulotukeen ja tarveharkintaiseen toimeentulotukeen. Kunta ja valtio osallistuvat perustoimeentulotuen rahoitukseen yhtä suurin osuuksin. Lähde: IT 11/05

Väestön pituustutkimuksia

Keskipituustutkimus Suomen väestöstä on Kansanterveyslaitoksen tekemä ja peräisin vuosilta 1965–1972. Aineistoa varten mitattiin 58 500 henkilöä. Nykyään mittaustutkimuksia tehdään tietyistä ryhmistä. Esimerkiksi vuonna 2000 kohderyhmänä oli alle 30 -vuotiaat naiset. Tuloksena saatati esimerkiksi se tieto, että heistä peräti 30% oli yli 170cm pitkiä.

Mittaustuloksia ikäryhmittäin:

Yli 170 cm	Yli 176 cm
30-39v naiset 25%	20-29v naiset 176cm tai yli 5%
40-45v naiset 15%	30-39v naiset 176cm tai yli 5%
50-59v naiset 11%	40-49v naiset 176cm tai yli 1,8%
60-69v naiset 4%	50-59v naiset 176cm tai yli 1,7%
yli 70v naiset 2%	yli 70v naiset 176cm tai yli 0%

Pituuden kasvu näkyy nuorissa ikäluokissa.

Kun väestön keskipituus nousee muutaman sentin, se merkitsee, että yli 195 cm pitkien määrä väestössä on kasvanut moninkertaiseksi. Huippupitkien määrän lisääntymisellä on laajoja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Miten Suomessa varaudutaan vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin?

Maiju Havinen

Lähde: Kansanterveyslaitos

- 80 % ihmisen aikuispituudesta on perimän sanelemaa. Aikuispituus on yksi ihmisen eniten periytyvistä ominaisuuksista. Tämä selvisi kansainväisen kaksostutkimuksen avulla.

Lähde: Aamulehti / Viikon luku 25.06.2007

- "Helsingin ja Oulun yliopistollisen sairaalan professori Lauri A. Aaltosen johtama tutkimusryhmä kirjoitti tiedelehti Sciencesessä, kuinka AIP -geenin mutaatio altistaa jättikasvuisuutta ja akromegalialaa aiheuttavan aivolisäkekasvaimen kehittymiselle. Aaltosen ryhmän tutkimuksissa geenivirhe löytyi 16 prosentissa kaikista akromegalialaa sairastavista ja 40 prosentilla niistä, joiden sairaus oli diagnosoitu alle 35-vuotiaana."

Lähde: Aamulehti 17.01.2007

- "Selkä- ja niska-hartiaoireet vähenivät lukioilla, jotka käyttivät säädettäviä tuoleja ja pöytää. Asiaa väitöskirjaansa varten tutkinut filosofian tohtori Reijo Koskelo suosittaa koululaisten työergonomian kohentamista. Säädettäviä kalusteita käytäneillä lukioilla rintarangan kyfoosi eli köyraselkäisyys ja selkärangan skolioosi eli kieroselkäisyys vähenivät sekä vielä kasvavilla että kasvunsa päättäneillä."

Lähde: Kelan Sanomat 24.01.2006

- "Kuntaliitto vaatii korvausta kutsuntatarkastuksista. Eduskunnan käsiteltäväänä on esitys uudeksi asevelvollisuuslaiksi. Esityksen mukaan kunnille tulisi velvoite järjestää terveytarkastukset ennen kutsuntoja, mutta kuluista korvattaisiin vain puolet".

Lähde: Aamulehti 02.12.2006

Keilat kaatuivat tyyllillä

Sunnuntaina 10.12.2006 joukko pääkaupunkiseutulaisia yhdistyksen jäseniä kokoontui viettämään iltapäivää keilailun merkeissä. Tapahtuma toteutettiin kokonaan Helsingin kaupungin myöntämällä vertaistukivaroilla. Tällä kertaa valtaosa osallistujista oli pitkiä, Jokirannan Teijan ollessa ainoa pienikenkäinen joukkosamme. Yhteensä meitä oli 10 innokasta keilaajaa.

Paikaksi olimme valinneet aivan uuden Kampin keskuksen keilahallin, joka sijaitsee näppärästi keskellä Helsingin keskustaa. Se oli oikein viihtyisä ja mukava paikka, jossa oli keilaratojen lisäksi tyylisä kahvioalue. Iltapäivisin siellä keilataan hohdokkaasti eli musiikin soidessa ja valojen ollessa hämärinä, vain radat loistivat kirkkaina.

Kaikille löytyi sopivan kokoiset keilakengät, vaikka etukäteen vähän puntaroimme josko hallilla olisi riittävä monta paria tarpeeksi isoja kenkiä, Teijaa tosin vähän jännitti, löytyykö pieniä keilakenkiä, koska hallilla oli paljon lapsia keilaamassa juuri ennen meitä.

Tällä kertaa mukana ei ollut kaikkein isokenkäisimpä meikäläisiä ollenkaan, joten kenkiä löytyi tarpeeksi. Jos yhdistyksen kaikkein komeimman kokoiset edustajat olisivat olleet mukana, olisivat keilahallin pitäjät olleet tukalassa tilanteessa. Eli

tässäkin suhteessa isokenkäisten tilanteessa on vielä parannettavaa.

Jaoimme poppoon arpomalla 2-3 hengen ratapareihin niin, että yhdessä keilasivat Joanna ja Henri, Juuso ja Teemu, Teija, Tuire ja Katja sekä Birgitta ja Miia. Pieni Arttu-poika otti innokkaasti osaa kaikkien keilaratojen tapahtumiin. Jokaisella oli oma persoonallinen tyylinsä keilata ja kaikki tyylit tuottivat tulosta. Näimme monta hienoa kaatoa ja paikkoja, vaikka kyllä pallo väillä kouruunkin lipsahti. Tunnin aikana jokainen ehti keilata noin 3 täytä kierrosta. Tässä virallinen TOP3-lista parhaista ja samalla yli 100 pisteen ylittäneistä kenkäisistä: 1. Birgitta Ahlbom 117p. 2. Juuso Saarinen 108p. 3. Miia Hasanen 106p. Birgitasta leivottiin siis tämänhetkinen hallitseva Kenkäisten Keilailumestari. Hänet voi tulla haastamaan seuraavalla kerralla, puhuimme nimitään että tällaisia tapahtumia täytyy kyllä järjestää uudestaankin.

Keilailun jälkeen nautimme vielä wrappejä ja limonaadia keilahallin kahviissa jutustelun lomassa. Kaiken kaikkiaan tapahtuma oli oikein mukava ja rento, tosin enemmänkin aktiivisia yhdistyksen jäseniä olisi ollut kiva nähdä mukana.

Kirjoittaja: Miia Hasanen

INFO kevät-kesä 2007

Yhdistys: Pieni- ja Isokenkäiset ry
 Postiosoite: PL 186, 00931 HELSINKI
 Rek.nro: 168047
 Pankkiyhteys: Nordea, Lappajärvi, 111430-101209

Puhelimet: 040 591 0552 puheenjohtaja Maiju Havinen
 040 740 3544 sihteeri Arja Partanen,
 040 592 2001 päivystävä maanantaisin klo 10-14

Sähköposti: toimisto@tallsmall.fi
 office@tallsmall.fi
www.tallsmall.fi

Internet:

Jäsenmaksut vuonna 2007

Henkilöjäsen: 20 €   varsinainen jäsen (muut perheen jäsenet maksutta)

tai kannatusjäsen

Yritysjäsen: 100 €   Tuotteita tai palveluita tarjoavat yhteistyökumppanit

Jäsen- ja ilmoitusasiat kirjallisesti, mieluiten sähköpostilla

AQ3 4*

SAKSITTUA

Isoa kukkoja, pieniä häkkejä: "Oikeus katsoi HK Ruokatalon yhtiön ja sen johtajien sallineen ylisuurten kalkkunakukkojen teuraskuljetuksia häkkilaatikoissa, joissa linnut eivät kyenneet liikkumaan tai seisomaan edes kyykkyasennossa. Todistajina kuultujen eläinlääkärien mukaan isot kukot kärsivät kuljetuksissa tarpeetonta tuskaa."

Lähde: Aamulehti 16.01.2007

Lisää aiheesta: "Kintuille tilaa", s. 9.

MEDIATIEDOT Kengän koputuksia

Pieni- ja Isokenkäiset ry:n jäsenlehti

Koko: A4, 12 tai 16 sivua

Ilmestyminen: 2-4 kertaa vuodessa

Painos: 650 kpl (1-2/2007)

Ilmoitusaineisto ja tied. puh. 040 5910 552

toimisto@tallsmall.fi tai kirjeitse osoitteella:

Pieni- ja Isokenkäiset ry, PL 186, 00931 Helsinki

Toimitus voi muokata saamiaan kirjoituksia, eikä vastaa sille jätetystä aineistosta.

Ilmoitushinnat:

1/4 sivun ilmoitus 50 €

1/2 sivun ilmoitus 100 €, sisältää yrityksen tiedot/mainos yhdistyksen internetsivulle 1 vuodeksi.

Toimitus:

Maiju Havinan, päätoimittaja

Arja Partanen

Taitto:

Arja Partanen

Mika Nyman

Kuvat:

<http://www.europatreffen.eu>

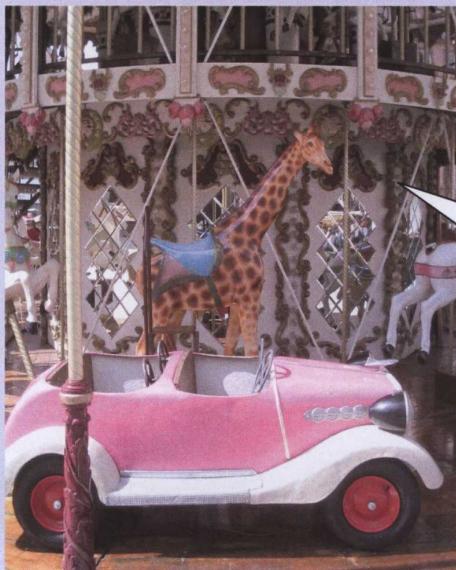
Rikard Bergström

Joanna Sairanen

Miia Hasanen

Paino: Domus Print Oy,

Tampere

Katso ja kommentoi

EuropaTreffen-tapahtuman kuvia
<http://www.tallsmall.fi/freiburg2007>

Hei, mä asun täällä
 Strassburgissa ja pitäisi päästä
 Freiburgiin pitkien bailuihin,
 mutta mihiin mä panen jalkani
 tuossa koslassa???